

DEMOKRACIJA

Leto IX. - Štev. 23

Trst - Gorica 10. junija 1955

Potrebujemo predstavnike ne pa tuje služabnike

Ob najnovejši krizi, ki pretresa oba tržaška komunistična tabora, je postal še boljvidno kot doslej, kako veliko škodo trpe tržaški Slovenci, ker jih v političnem življenju deloma predstavljajo ljudje, ki so dejansko navadni služabniki tujih gospodarjev. Vsaj za obe komunistični skupini, za tržaške tistovce in kominformiste, se je izkazalo, da med njimi ni mož, ki bi jim bile svete predmet koristi ljudi, ki jih zastopajo. In to je kapitalna napaka. Zreli ljudje bi morali obrniti hrbet voditeljem, ki niso voditelji, temveč birci in hlapci.

Sponnimo se samo, kako je prišlo do razcepja med tržaškimi komunisti. So se morda sami sprišli? Je v Trstu bil razlog, da so se razšli? Kje šel Moskva in Beograd stasi skočila v lase in postavlja tržaški partizci so sli vsak za svojo zvezdo. To ni bilo spor med slovenskimi ali italijanskimi komunisti, saj je večino slovenskih komunističnih somišljencov sledila celo robatu Vidali, ne pa priljubemu Babiču. Na drugi strani pa je del komunističnih somišljencov italijanske narodnosti se vedno vedrili pod titovsko streho. Tržaško komunistično kreganje je bilo samo odsek moskovsko-beograjske razprave. Ce bi Moskva in Beograd složno ukazala svojim tržaškim vazalom, da se ne smejo vojskovati, potem bi bili v Trstu samem lahko še tako važni razlogi za dejanski spopad, toda do njega ne bi prišlo.

Zdaj lahko s pomilovalnim našmehom gledamo na vso ploho žaljib in umazanih pomij, s katerimi so se v teh osmih letih obkladili pričudniki obeh komunističnih tabrov. In kakor takrat, ko se krejajo pijanci, tako je tudi pri tem prišlo na dan, je bila proglašena in prilika mavnitka pikra in žalost na resnica. Nasprotnika sta odkrivali drug drugega. Ob čitanju »Primorskoga dnevnika« v Delu se je vsak količaj razsoden čitalci lahko iz prve roke seznanil z razmerami v obeh komunističnih rajih, kakor tudi z metodami titovske in tremeljske diktature. Ce bi bilo kdo takrat rekel, da bodo ti ljudje po nekaj mesecih same iskalli razlage in najprimernejši način, s katerim naj v očeh javnosti opravičijo svoje ponovno pobratenje, potem bi ga oni sami prvi proglašili za navadnega norca. Danes pa je to le zgodilo.

Gospodarji, ki so km pred osimi leti ukazali, da se morajo skragnati, so zdaj izjavili, da mora biti tega konec. V Beogradu je Hruščev poljubil Titovi suprogi roko (za to fotografijo baje ponujajo 1000 dolarjev), drug drugega so potrejali po ramu in tržaški sfedrali so začeli menjati. Vedeli so, da je treba slediti zgledu, pa niso vedeli kako. Zadrega je bila prevelika.

Baza, tista široka in tako povzdrigovanata baza, na katero se vedno sklicujejo, se sploh še ni zavdelo za kaj gre. V začetunju je odpiral usta. Prisegala je, da beograjski sporazum za Trst ne more veljati. Kako naj se vendar enostavno požre vse to, kar je bilo medtem izrečeno. Carobna formula jugentov prokletega imperializma, ki naj bi bili vsega krivi, v Trstu ni prišlo v poštev. Vsem je vendar preveč očitno, da niso imeli pri takojšnjem notranjem komunističnem ravnjanju nobene besede. Tudi Berja, ki se mrtev ne more braniti, je bil predaleč od Trsta, da bi noveden človek z ulice verjal, da je njegova roka netila tudi tržaški spor.

Za titovec, ki v Trstu nimajo za seboj množice, na katero bi se morali ozirati, je bil preobrat enostaven. Saj so že tolkokrat tako temeljito spremeniли svojo linijo, da je bolj podobna gorski stezi kot avtomobilski cesti. Ljudje njihovega štaba so si pridobili že zadostno prakso v menjavanju mnenj. Težje je bilo za Vidali. Vendar Vidali ne bi bil Vidali, če ne bi izkušal vsaj zasilne rešitve. Najprej je moral pridobiti na času, izkoristiti začetunje in ogorčenje pravovernih komunistov. Zato je napravil junaško dejanje. Junaška dejanja so vedno popularna. Dvignil je glas. Centralni komitej njegove KP je izjavil, da se morajo tržaški komunisti čutiti ponosne in vse bitke — torej tudi na tiste, katere je Hruščev v Beogradu postavil na laž — Vidalijeva glasila pa so še napisala, da za tržaške komuniste opravičevanje Hruščeva ne velja.

Kominformisti so se nato nekaj (Nadaljevanje na 2. strani)

VOLITVE NA SICILIJI

Okrepljeni demokrščani - Razočaranji komunisti - Ojačeni socialisti

Deželnozborske volitve v Siciliji, ki naj bi po dveh letih (parlamentarne volitve so bile leta 1953) pokazale, kakšne izpomembne so medtem nastopile v politični usmerjenosti italijanskega naroda, niso razočarale. Krščanska demokracija je pokazala, da je tudi brez De Gasperijske sedem ostala najmočnejša stranka, ki vključuje dolgoletni vladni glasov in izgubila, temveč jih celo pridobiла. V primerjavi s prejšnjimi deželnozborskimi volitvami (leta 1951) je število svojih sedežev v deželnih zbornicah povečala od 30 na 37, dobila pa je za eno tretjino več glasov. Krščanska demokracija sama je dobila več glasov kot vse levičarske stranke skupaj. Komunisti so dobili celo manj glasov kot eminentno desničarske stranke (misovci in obojni monarhisti - Nacionalna monarhistična stranka in Ljudska monarhistična stranka).

Sploh je razvoj pri levičarskih strankah zanimiv. Ne more se sicer reči, da bi levičarske stranke utrpele kakšen velik poraz. V primerjavi z deželnozborskimi volitvami leta 1951 in z rezultati zadnjih parlamentarnih volitev leta 1953 so svoj odstotek glasov celo nekoliko popravili (31,3 odstotka namesto 30, oziroma 30,4 odstotka). Izostalo pa je tisto veliko povečanje, katerega so napovedovali in katero naj bi pokazalo, da napredujejo. Namesto tega je prišla do izraza celo nekakšna utrujenost, kakor da bi volivci začeli razmisljati, ali naj jim se ostanejo vezeti ali ne.

Glede levice je nemogoče delati podrobne primerjave z volilnimi rezultati iz leta 1951, ker je takrat levice nastopila združena v Ljudskem bloku. Poseči moramo na zadnje parlamentarne volitve iz leta 1953, čeprav se izidov parlamentarnih volitev ne more enostavno primerjati z izidi volitev v deželnih zbornicah, pri katerih igrajo krajenvi interesi veliko večjo vlogo. Pri parlamentarnih volitvah, ki so bile pred dvema letoma, so torej komunisti dobili 497.494 glasov (sedaj 481.975), Nennijevi socialisti 170.046 glasov (sedaj 225.944). Socialistična unija pa 26.148 glasov (sedaj 19.054). Podatki očitno kažejo, da socialisti pridevajo, in to celo na račun komunistov. Stevilo za njeni prve oddanih glasov je pa povečalo za nad 50.000. Za tiste, ki želijo dobro Italijanskemu socializmu, je to več kot jasen namig, kateri si italijanski narod želi, da bi imel na razpolago močno in demokratično alternativno. Socialistična stranka, ki ne bi bila na življenju in smrt privezana na komunistični voz, bi dosegla še boljše rezultate. Neni ima torej otpljiv razlog za razmišljjanje, ali mu ne bi kazalo razbiti dosedanje sveto zvezor s Togliattijem. Nen-

skih državnozborskih volitvah v Siciliji 51.000 glasov manj kot leta 1951. Videti je, da moč neofašistov in v mladih, temveč v srednjih in starejših letnikih, ki so pod fašizmom nekaj pomenili. Tako kot se veča število in vloga pripadnikov prenehal biti aktivna in pomembna politična sila. Verjetno prav meni teh mož preteklosti. Morda je prezgodaj reči, da je skrajne vladi glasov ne izgubila, temveč jih celo pridobiła. Nepričakovane težave ali dogodki znajo zopet spra-

R A Z D E L I T E V G L A S O V				
	1955	deželne volitve		1951
	glasov	odst.	glasov	odst.
Demokrščani	895.318	38,6	666.268	31,2
Komunisti	481.975	20,8		
Nennijevi socialisti	225.944	9,7	645.161	30,2
Socialistična unija	19.054	0,8		
Monarhisti	238.975	10,3	177.609	8,3
(objo)	56.116	2,4		
Misovci	222.664	9,6	273.679	12,8
Socialni demokrati in Republikanci	72.365	3,1	92.771	4,3
Liberalci	91.739	3,9	35.548	1,7
Ostale liste	18.466	0,8	243.669	11,5
		100,0		100,0

viti veter v njihova jadra. Toda videti pa je le, da bi italijanski narod ne imel prav nič proti temu ko bi jim dejansko odklenkalo.

Po teh pripombah glede volilnega uspeha glavne vladne stranke in dveh najznačilnejših skupin, moramo omeniti še, da nam pogled na volilne rezultate kaže, da se monarhisti vključujo razcepljenosti, ki razdvaja njihovo stranko, se precej napredovali. Vse ostale manj-

ške stranke pa so nazadovale. Saratovci socialisti in republikanci, ki so takrat nastopili združeni, so padli od nad 93.000 na 72.365 glasov. Izgubili so torej eno četrtnino. Prav tako je tudi indipendent prenehal biti aktivna in pomembna politična sila. Verjetno prav meni teh mož preteklosti. Morda je prezgodaj reči, da je skrajne volitve v italijanskem političnem življenju odklenkalo. Nepričakovane težave ali dogodki znajo zopet spra-

tevatev v deželnozborske volitve

Nekaj je le zaledlo

O beguncih bo odločala posebna mešana komisija

Nekaj mesecev je že pretekelo odkar smo na osnovi vesti jugoslovanskih listov o nadvse žalostnem dogodku ne v Općini, ko so lovcii izključno zaradi bednih gospodarskih razmer in zaradi upanja, da bodo v Italiji našli delo ali pa možnost za izselitev v prekomorske dežele. Po mnemu rimskih krogov torej ni šlo za politične begunce, ki so poiskali zatočišče v Italiji. Stvar je odjeknila tudi v svetu, o njem so pisali listi v skorih vseh evropskih državah. Jugoslovanski politični voditelji, ki žive kot emigranti v raznih prestolnicah, so storili vse, kar je bilo v njihovih možnosti, da bi se začetilo posameznike, ki bežijo izpod komunističnega življenja. Resnici na ljubo moramo povediti, da je z našim mnenjem in protestom solidarizirala tudi večina italijanskega tiska, ki je ugotovljala, da bi bilo sramotno, če bi italijanska demokracija potrebnim odrekala sveto pravo političnega zatočišča.

Veliko se je slišalo o tem, kaj naj bi enemu ali drugemu izjavil kakšen predstavnik oblasti, pravega uradnika sproščila o stvari pa ni bilo od nikoder. Po vseh jugoslovanskih listov in poročilih z mejo smo samo vedeli, da se postopek nadaljuje. Zdaj pa je končno moč pretrgan. V Rimu so 2. junija pojasnili, da bo Italija še nadalje sprejemala politične begunce in določila politični begunci tudi v bodoče uživali brezpostojno politično zatočišče. V Rimu so nadalje izjavili, da so popolnoma brez podlage vse vesti, po katerih naj bi Italija glede tega, v zadnjem času, izpremenila svoje stališče. Pojasnilo naj bi razlog, da je vladilo v Italiji preko političnih beguncov, ki so bili tujim prilivom večje številno svojih brezpostolnih. Rekli smo le, da je postopek, katerega so bili ti ljudje deležni v zadnjih mesecih, takšen, da ne nudi zadostnega jamstva, da ne bi bili vprašani tudi posamezniki, ki se počasi politični begunci. Tako se nam n. pr. ni zdelo niti najmanj primerno, da mora človek, ki se zatoči v demokratično državo in ni — vsaj do nadaljnega dokaza — noben zločinec, preživeti najprej par mesecev po zapori. Ni se nam zdelo, da je človečansko in dostojno velike države, da njen predstavnik varajo nesrečnike s tem, da jim trdi, kako jih vožijo Ameriki, medtem ko so jih vozili proti jugoslovanski meji, kjer smo to brali v ljubljanskih li-

stih. Upravičenost te bojazni je uvedela zdaj tudi Italijansko vlado, ki je sklenila, da bo premestila iz Rimma v Videm mešano komisijo italijanskih zastopnikov in komisije Združenih narodov za begunce. Vsi tudi, ki bodo v bodoče prosili za zatočišče v Italiji, bodo odslej bili v vsebini poseben središču v Vidmu. O njihovi usodi bo odločala komisija štirih članov, dveh zastopnikov italijanske vlade in dveh zastopnikov visokega komisara Združenih narodov za begunce. Pravila na zatočišče pa bo priznana samo politični beguncem. Upamo, da bo ta komisija bolj širokogradna kot so bile v zadnjem času tržaške oblasti.

In pri tem bi pripomnili še nekaj. Tudi pred drugo svetovno vojno so razne države zavračale nezaželeno tujce. Toda v kolikor ni šlo pri tem za krivce kazniivih dejav, jih običajno niso izročale v roke policijskim oblastem države, iz katere so zbežali. Običajno so jim dovolile, da se vrnejo po podobni poti kot so prišli in šele, če jih ponovno zatolile na svojem ozemlju, so jih formalno izročile. Celo fašistični funkcioneri so redko uporabili ta postopek. V času, ki so tako malo človeški in mehki kakor naši, bi morali pač vsaj zahtujniki, v katere z drugimi strani zelenega zastora mnogi željno upirajo svoje oči, skušati vsaj v mejah možnosti upoštevati posameznikove koriste. Pri tem postopku bi se marsikater lahko vrnil na svoj dom, ne da bi domačim oblastem sploh moral polagati obračun. Tajno je odšel, tajno bi se vrnil. Kdor tega ne bi hotel storiti, bi mu moral že vedno svestovati, naj sam prosi za povratek, ker je pač »spregledal«, da v tujini ni tako, kot si je predstavljal. Na ta način se vrne domov kot spokonjene ter se večinoma izogni kazni in kasnejšemu odkritemu zapostavljanju. Šele če bi to dve možnosti odrekli, ali če bi šlo za kriminalce, naj bi sledila formalna izročitev, katero pa je treba vsakkrat dobro v temelju pretehati. Kajti žalostno je, da odreka nekemu gostoljubnost tisti svet, v katerega dotičnik veruje in v katerega se je skušal vključiti, ne menet se za nevarnosti, katerim se je pri tem izpostavljal.

Trdnopričakujemo, da je to vprašanje, ki demokratičnim tvorcencem ni prinašalo časti, izbrisano z vsemi zahodnega sveta in se openski dogodki ne bodo več ponovili. Nasilnikom ni dajati potuh!

Adenauer pouabilen v Moskvo

Velik odmev najnovejše Hruščeve poteze o mednarodni politiki

Sovjetska vlada je uradno povabilo Zahodnonemškega kanclerja naj pride na obisk v Moskvo. Vabilo je vključeno v nekaj noti, ki jo je sovjetski veleposlanstvo v Parizu pretekli tork izročilo tamkajnjemu nemškemu diplomatskemu zastopstvu. Sovjetska nota predlaga bonnski vladni vzpostavitev diplomatskih, trgovinskih in kulturnih odnosov med obema državama. Za razpravljanje o tej zadevi o vseh drugih, ki so tem v zvezi, bi sovjetska vlada bila zavzetna. Če bi kancer Adenauer v bližnji bodočnosti obiskal Moskvo. Nota nadalje poudarja, da bi vseh vrednosti ves Zahodnonemški svet in njegovo bodočnost. V Washingtonu so v prvem trenutku samu suhu ugotovili, da je Sovjetska zveza prej kot je bilo pričakovati sprejela na znanje dejstvo, da je Zahodna Nemčija suverena država in da jo je treba kot takšno upoštavati.

Uradiščki glasnik bonnske vlade je z ozirom na najnovejšo sovjetsko željo izjavil, da je Zahodnonemška vlada že večkrat povedala, da je pripravljena očeviti diplomatske odnosaje s Sovjetsko zvezo. Nemška vlada je tudi takoj sklical izredno sejo, na kateri je proučevala to vprašanje, kancler Adenauer pa se je posvetoval z ameriškim veleposlanikom.

Nihče ne prikriva, da je ponudila sovjetske vlade pošteno presenetljivo tako same Nemce, kakor tudi zahodne velesile. Potem ko

VESTI z GORIŠKEGA

Za zaščito slovenske etnične skupine

Peticija Slovenske demokratske zveze v Italiji za zakon o zaščiti naše manjšine na Goriškem

Slovenska demokratska zveza za Italijo je 12. februarja 1955 poslala predsedniku, ministru, ministrskemu predsedniku in vsemu ministrskemu svetu peticijo, podpisano od velikega števila državljanov, za zakon o zaščiti slovenske narodne manjšine na Goriškem.

S tem se je SDZ poslužila pravice, katero daje vsem državljanom 50. člen republikanske ustawe.

V naslednjem objavljamo besedilo predloženega zakonskega náčrtu.

Da bi se prebivalcem slovenskega jezika v goriški provinci zajamčilo uživanje človečanskih pravic in temeljnih svoboščin, se v skladu s 3. in 6. členom ustawe določa sledede:

Clen 1. — V goriški provinci se bodo vlača v krajevne oblasti držale načelj vesoljne deklaracije o človečanskih pravicah, katero je sprejet občni zbor Zdrženih narodov dne 10. decembra 1948, tako da bodo vsi prebivalci pokrajine brez razlike lahko polno uživali temeljne pravice in svoboščine, določene v omenjeni deklaraciji.

Clen 2. — Pripadniki slovenske etnične skupine v goriški pokrajini bodo uživali enakost pravic in ravnanja kot drugi prebivalci province.

Ta enakost pomeni, da bodo deleni:

a) enakopravnosti z drugimi državljanji, kar se tiče političnih, državljanstva in drugih človečanskih pravic in temeljnih svoboščin, zajamčenih v 1. členu;

b) enakih pravic pri doseganju in izvrševanju javnih služb, funkcij in poklicev;

c) enakopravnosti pri dostopu v javne in upravne službe. V tem pogledu se bo javna uprava ravnila po načelu, da naj se slovenski etnični skupini omogoči sorazmerno pravilno zastopstvo na upravnih oddelkih mestnih, zlasti na tistih področjih, na katerih se posebno obravnavajo koristi teh prebivalcev; to je pri Solskem skrbništvu, pri Deželnem šolskem svetu, pri Disciplinarnem svetu za učitelje, pri Nadzorništvu za kmetijstvo, pri Pokrajinskem delovnem uradu, pri Trgovski, industrijski in kmetijski zbornici, pri Okrajnem davčnem uradu, pri Finančni intendanci in pri vseh davčnih komisijah.

Pripadniki slovenske etnične skupine bo dana možnost, da obnovijo svojo poklicno kariero, ki je bila oškodovana iz političnih razlogov zlasti v dobi fašizma;

d) enakopravnosti pri rabi jezika, kot je natančneje označeno v 6. členu;

e) enakopravnost z drugimi državljanji na polju socialne pomoči. Zlasti pa to pomeni, da bodo imeli lastne poletne kolonije in da bodo za njih dobivali potrebitno podporo.

Clen 3. — Hujskanje k narodnemu in plemenskemu sovraštu je prepovedano na vsem ozemlju republike. Vsako tako dejanje se bo kaznovalo po uradnem postopku in pobudi.

Clen 4. — Zavarovan bo etnični značaj in svoboden kulturni razvoj slovenske etnične skupine v goriški provinci.

a) slovenske vzgojne, prosvetne, socialne in športne organizacije bodo v skladu z veljavnimi zakoni lahko prosti poslovati. Te organizacije bodo uživali enake ugodnosti kot druge take organizacije v goriški provinci, zlasti kar zadeva rabo javnih postopij in pomoč iz javnih sredstev. Oblasti bodo tem organizacijam zagotovile tudi vse tiste olajšave, katere uživajo italijanske in druge podobne organizacije;

b) Slovenci bodo dobili, otroške vrte, osnovne, srednje in strokovne šole s slovenskim učnim jezikom.

Vlado izjavila, da bo ohranili obstoječe šole, namenjene slovenski etnični skupini; to so:

A) Otroški vrte:

1. v občini Gorica: ul. Randaccio štev. 24, ul. Croce štev. 3; Standrež, Podgora in Oslavje;

2. v občini Sovodnje;

B) Osnovne šole:

1. v občini Gorica: ul. Randaccio štev. 24, ul. Croce štev. 3; Standrež, Podgora, Peurna in Sentmaver;

2. v občini Steverjan: sedež občine in zaselka Valerišče in Jazbine;

3. v občini Krmin: zaselek Plešivo;

4. v občini Dolenje: zaselka Mirnik in Skriljevo;

5. v občini Sovodnje: sedež občine in zaselki Gabrije, Rupa in Vrh sv. Mihaela;

6. v občini Doberdob: sedež ob-

čine in zaselka Dol - Palkišče in Jamle;

7. v občini Tržič;

8. v občini Ronki.

C) Trgovska strokovna šola v Gorici; ul. Ran-

daccio štev. 22.

Ta šola se bo spremenila v in-

dustrijsko strokovno solo s sloven-

skim učnim jezikom.

D) Nizka srednja šola v

Gorici, ul. Randaccio štev. 22.

E) Klasična gimnazija v

Gorici, ul. Croce štev. 3.

F) Klasični licej v

Gorici, ul. Croce štev. 3.

G) Učiteljske zvezne razredom v Gorici, ul. Croce

št. 3.

Ustanovljeni bodo tudi drugi o-

troški vrte v občinah Gorica, Ste-

verjan, Krmin, Dolenje, Sovodnje,

Doberdob, Tržič in Ronki za otro-

ke slovenskega jezika. Za njihovo

postavljanje bo vlača dala potrebo-

sredstva na razpolago naravnost i-

menovanim občinam. Občinske uprave bodo imenovale učiteljice za te

še na osnovi veljavnih zakon-

skih predpisov.

Gojenci slovenskega jezika v ob-

činskih sirotiščih v Gorici in v

drugih podpornih zavodih se bodo

morali vpisati v šole s slovenskim

učnim jezikom!

Goriška občina bo dolžna usta-

noviti v imenovanih zavodih ločne-

oddelke za gojence slovenskega

jezika z vzgojitelji tega jezika.

Vstop v šole s slovenskim učnim

jezikom od otroških vrtec do li-

ceja je prost za vse učence slovenskega jezika ne glede na to, ali so

otroci optantov in otroci iz mešanih zavodov. V ta namen se preklicuje dopis Prosvesnega ministrstva štev. 5113-76 L z dne 25. no-

vembra 1949.

Clen 4. — Kar se tiče učnih na-

črtov, postoplj v drugih gmotnih

sredstev, število in položaj učiteljev, bodo imenovane šole enako-

pravne z drugimi šolami iste vrste

v goriški pokrajini.

Oblast bo poskrbela, da bodo po-

uk v teh šolah vršili učitelji, ki i-

majo isti materin jezik kot učenci.

Oblast bo hitro izdala vse tiste

pravne določbe, ki so potrebne za

to, da bo trajni ustrez teh sol ure-

jen v skladu z določbami, ki so ob-

sezenje v prejšnjih odstavkih.

Sicer pa danes ni še moži trdit,

da bosta prav Cucchi in Magnani

vedrila Slovence v Italiji, kajti po

sovjetskem obisku v Beogradu vse

5. t. m. zgodilo: Socialistična fronta

Si vencev v Italiji je utonila.

Predala se je namreč roke italijanskih neodvisnih socialistov, ki

jih vodite znana komunistična od-

padnika Cucchi in Magnani, ki ba-

ja bosta, tako zagotavljajo naši so-

cialisti, odslej pomagala braniti

kulturne in gospodarske interese

Slovencev v Italiji. Moč in sila

teh italijanskih neodvisnih socia-

listov se je izpričala že v neuspehu

pri nedeljskih sicilijanskih volitvah, kjer so odnesli komaj 19.054

glasov na dva milijona sedem sto

tisoč volivcev, in sicer kar 7.093

glasov manj kot na državnozbroj-

skih volitvah leta 1953. Zasedli pa

niso niti enega samega mesta v

sicilijanski regionalni skupščini.

Sicer pa danes ni še moži trdit,

da bo vse načini pomeni, da

so vse načini pomeni

VESTI S TRŽAŠKEGA

Zarota molka

Slovenska demokratska zveza v Trstu in Slovenska katoliška skupnost sta pred tedni objavili svoj protest proti izročitvi dveh glavnih slovenskih kulturnih domov v Trstu titovcem. Podčrtali sta tudi, da slovenska skupnost v Trstu nikdar ne bo priznala, da ji je s tem povrnjena škoda, katero je utrpela v času fašizma. S tem bi prišli kulturni domovi v roke skupine, ki ni moralni dedič prejšnjih lastnikov slovenskih kulturnih in gospodarskih ustanov na Tržaškem.

Kar pričakovali smo, da bodo tako oblasti kot titovci skušali preko vsega preiti z molkom. To se je tudi zgodilo. Stvar je namreč le prenaredna. Italijanske oblasti, ki bi morale biti demokratično usmerjene in bi morale temu primerno tudi ravnavati, napravljajo s tem veliko uslugo prav komunistom. Pravzaprav še več kot uslugo. To je že kar izdatno podpiranje komunističnega monopoliziranja. Saj se govorji, da gre samo pri kulturnem domu v ulici Petronio za vstop, ki se suši okrog 500 milijonov lir. Za titovce pa je na drugi strani stvar neugodna, ker postaja vse preveč očitno, da so se v Londonu formalno pogajali za vse tržaške Slovence, v odločilnih trenutkih so pa le mislili samo nase. Postopali so tako, kot bi vodili samo svojo strankarsko, ne pa slovensko in jugoslovansko državno in narodno politiko. Vsi se še spominjamo koliko prahu so dvignili potem, ko je Sovjetska zveza v zameno za primerne odškodnine pri nekem drugem vprašanju pristala na prepustitev Slovenske Koroske Avstriji. Govorili so, da je bila Slovenska Koroska prodana.